

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่องพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในบทนี้กล่าวถึงขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือครูในสถานศึกษา 220 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 3,403 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. 2546 : 16)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สถานศึกษาละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 220 คน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 151)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไปของผู้บริหารในสถานศึกษา จากการศึกษาเอกสารและแบบสอบถามประกอบกับแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อทราบถึงตัวแปรอิสระด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติของครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อซึ่งมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด / มีความคาดหวังน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมน้อย / มีความคาดหวังน้อย
- 3 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมปานกลาง / มีความคาดหวังปานกลาง
- 4 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมมาก / มีความคาดหวังมาก
- 5 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมมากที่สุด / มีความคาดหวังมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพิ่มเติมเพื่อทราบความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานที่เป็นจริงและความคาดหวังตามทัศนะของครูในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษาจากแบบสอบถามใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องที่คล้ายคลึงกันเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

3. กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบของพฤติกรรมกรรมการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 45 ข้อ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงให้ได้เครื่องมือที่ดีที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและเสนอแนะเพื่อปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแนะนำครั้งสุดท้ายไปทดลอง (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาในครั้งนี้

2. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยทดสอบด้วย (t-test) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปถือว่า มีอำนาจจำแนกสูงไว้ใช้ ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.80 - 9.63 จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้

3. นำแบบสอบถามทั้งฉบับหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ถ้ามีค่าความเชื่อมั่น (α) ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปถือว่ามีความเชื่อมั่นสูงซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตและนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งตอบแบบสอบถามส่งที่ฝ่ายอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 7 วัน

3. เมื่อครบกำหนดรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หากได้รับแบบสอบถามคืนยังไม่ครบ ผู้วิจัยกำหนดรับแบบสอบถามอีกครั้งภายใน 5 วัน หากยังไม่ครบอีก ผู้วิจัยจะติดตามถึงสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบเพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถาม

ที่มีความสมบูรณ์และจัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าร้อยละและบรรยายประกอบตาราง

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป กำหนดคะแนนตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับดังนี้

- 1 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด / มีความคาดหวังน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมน้อย / มีความคาดหวังน้อย
- 3 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมปานกลาง / มีความคาดหวังปานกลาง
- 4 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมมาก / มีความคาดหวังมาก
- 5 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมมากที่สุด / มีความคาดหวังมากที่สุด

4. ประเมินพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป โดยใช้เกณฑ์ประเมินตามความคิดเห็นในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลความหมายระดับทัศนะ
4.50 – 5.00	มีพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่คาดหวังในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่คาดหวังในระดับมาก
2.50 – 3.49	มีพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่คาดหวังในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่คาดหวังในระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่คาดหวังในระดับน้อยที่สุด

5. คำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาความกระจายของข้อมูล

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป โดยใช้ $t - test$ และ $F - test$

7. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis Of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งให้ค่าสถิติต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยนำผลรวมทั้งหมดของคะแนนหารด้วยจำนวนคะแนนทั้งหมดในข้อมูลแทนด้วยสัญลักษณ์ $\bar{X}$ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
N	แทน	จำนวนข้อมูล

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นค่าสถิติที่บ่งถึงการกระจายของคะแนนมีมาก - น้อยจากค่าเฉลี่ยเพียงใด แทนด้วยสัญลักษณ์ S หรือ S.D. เมื่อเป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 309) โดยแทนค่าการใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	ค่าคะแนนแต่ละข้อในกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนความแปรปรวนรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยอาศัยหลักของข้อคำถามที่ดี แยกได้ว่ามีความเห็นในทางบวกหรือลบมากน้อยกว่ากันแล้วใช้การทดสอบด้วย t-test (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261) โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
 $\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
 $\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
 s_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
 s_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)
(บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 146) โดยใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{(\bar{x}_i - \bar{x}_j)}{\left\{ \frac{n_i + n_j}{n_i n_j} \right\}} \quad ; \quad df = k - 1$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อทราบระดับนัยสำคัญ

$\bar{x}_i$, $\bar{x}_j$ แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่ม i และกลุ่มตัวอย่าง j

n_i , n_j แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างกลุ่ม i และกลุ่มตัวอย่าง j

และเมื่อปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe)